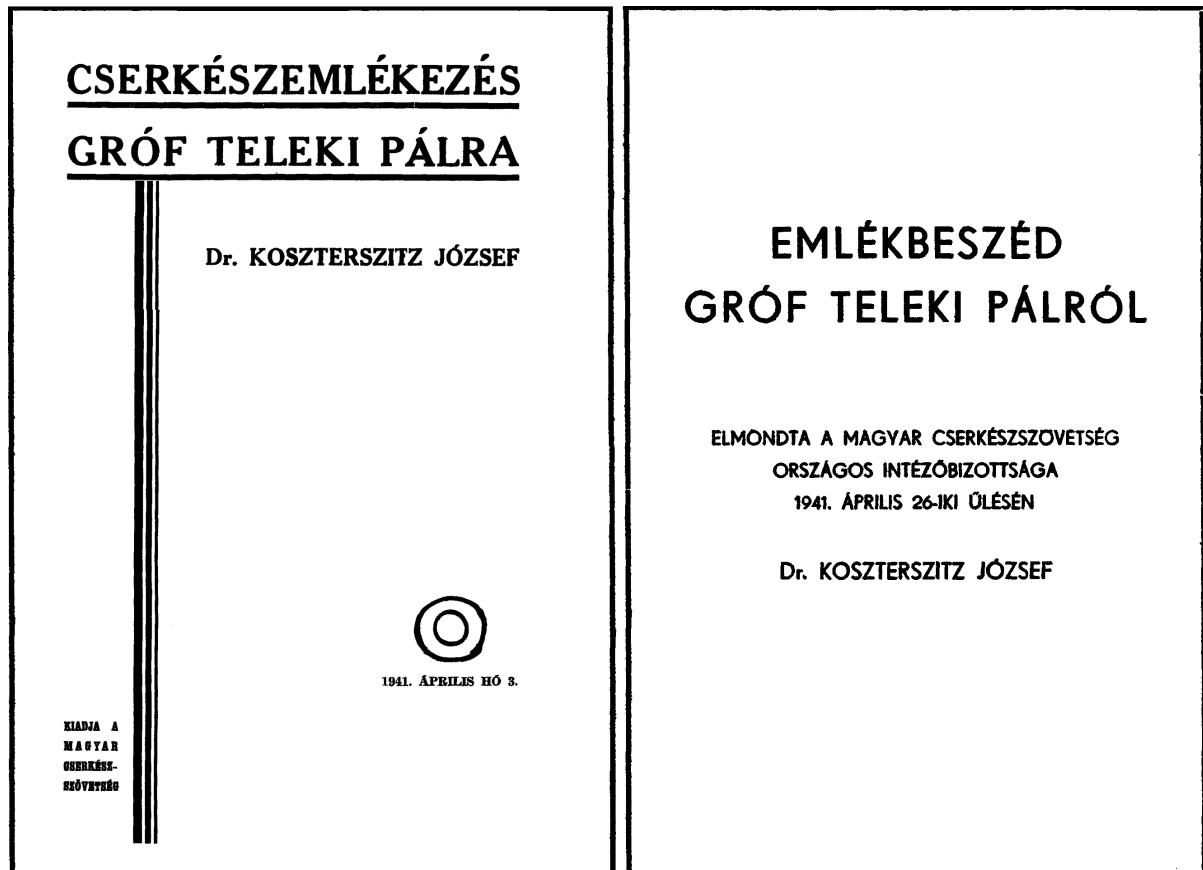

Koszterszitz József (Koszter Atya) Beszédék gróf Teleki Pálról

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

**Koszterszitz József (Koszter Atya)
Beszédek gróf Teleki Pálról**

**Cserkészemlékezés gróf Teleki Pálra – 1941. április 3.
Emlékbeszéd gróf Teleki Pálról – 1941. április 26.**

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a Magyar Cserkészszövetség kiadásában megjelent két füzet elektronikus változata. A füzetek Budapesten jelentek meg 1941-ben. Az elektronikus változat a Magyar Cserkészszövetség engedélyével készült. A könyvet lekipásztorni célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Magyar Cserkészszövetségé.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Cserkészemlékezés Gróf Teleki Pálra – 1941. április 3.	4
Emlékbeszéd Gróf Teleki Pálról – 1941. április 26.....	8

Cserkészemlékezés gróf Teleki Pálra – 1941. április 3.

Kedves cserkésztestvéreim!

Ha az emberre rászakad egy döbbenetes élmény, akkor első mozdulatával önkéntelenül kap a kereszthez és az Istenben igyekszik megkapaszkodni; – ha tanácstalanul áll, a Szentírást nyitja ki, hogy a könyvek könyvétől kapjon értő irányítást.

Amikor gróf Teleki Pál tiszteletbeli főcserkészünk halála hírért vettem, görcsösen ragadtam meg a keresztet. Amikor a reá való emlékezéshez gondolatot kerestem, a Szentírást ütöttem fel.

Az adventi evangélium: Szent Máté könyvének 11-ik fejezete nyílt elém, ahol Jézus a seregnek Keresztelő Szent Jánosról beszél:

„Mit mentetek ki a pusztába látni? Széltől hányatott nádat-e? Vagy mit mentetek ki látni? Lány ruhába öltözött embert? Íme, akik lány ruhába öltözködnek, a királyok házaiban vannak. Tehát mit mentetek ki látni? Prófétát? Igen, mondom nektek, sőt profétánál is többet!...”

Cserkésztestvérek, kit jöttetek meggyászolni, elsiratni? Széltől hányatott nádszál-embert, akit összetör a felelősség és a nemzetért való küzdelemben az átmeneti sikertelenség lelki harca öngyilkosságba visz? Íme, én a **Férfit** gyászolom, az **emberebb embert**, aki külön volt, erősebb volt mindnyájunknál, s akinek ereje egy nemzetet tudott felemelni. Kolosszus-ember: ilyeneken épül fel a népek történelme!

Vagy kit jöttetek búcsúztatni? Lány ruhába öltözött nagyurat, egyetemi tanárt, miniszterelnököt, gazdag mágnást, aki palotában lakik és autón jár, míg körülötte millió szegény? Íme, én a **cserkész tisztelet** búcsúztatom, aki egy sátorban lakott velünk, éhséget, fáradságot mindnyájunknál jobban viselt; aki melegszívű barátsággal hajolt a foltos ruhájú kis cserkészfiú fölé és sohasem kérdezte válogatva: Mi az apád? A második és ötödik törvény cserkészét, aki többet dolgozott, mint a gyári munkás és igénytelenebbül élt, mint a magyar falu parasztja. Ha még nem tudátok, elárulom most, hogy összes irigyelt, nagy címei és méltóságai között arra volt a legrátartibb, hogy a 2. B. K. G. csapat törzstisztje és az O. I. B. választott tagja. Nem: „puritán ember”. Több annál: cserkész és magyar úr.

Cserkésztestvérek, kit jöttetek Teleki Pálban tisztelegve megcsodálni? A magyarság profétáját, a nemzet nagy nevelőjét, aki új célokat tűzött a népe elé, új tartalommal töltötte ki a régi kereteket és az új magyar életideált új fogalmak bőségével igyekezett megértetni s a lelkekbe dolgozni? Íme, én nemzeti profétánál is többet: **magát az ezeréves magyart** tisztelem benne, aki Árpádtól és Szent Istvántól napjainkig más-más név alatt és más egyéniségekben egyre újra testet ölt, de lényegében ezer éven át is ugyanaz maradt; akinek célja: **keresztény, korszerű, sajátos magyar élet a Kárpátok övezte csorbítatlan szentistváni birodalom keretében**. Teleki Pál, a tudós, Teleki Pál, a politikus, Teleki Pál, a cserkész, Teleki Pál, az ember, a férj, édesapa, jóbarát, mind feloldódott ebben az egyetlen, fanatikus, nagy szolgálatban. Csak az tudta őt igazán megérteni, aki ennek a nemzetszolgálatnak keretében nézte, és minden törekvésében megkereste a nemzetért, hazáért élő ezeréves magyart.

Nézzétek a **tudóst**, a professzort, akinél mélyebb és igazibb földrajztudóst keveset ismer a múlt s a jelen; mint geopolitikus pedig egészen egyedülálló! Nézzétek, hogyan állította egész tudományát a nemzete szolgálatába! Az elveszített világháború után a szenvedés és megaláztatás útját járó párizsi békedelegáció egyik tagja volt s négy óriási kötetben összegyűjtött térképeit, statisztikai adatait, jegyzeteit tudományos alaposáguk és tárgyilagosságuk miatt megbámulták és megbecsülték a szakértők. Ha ő nem harcolt körömszakadtáig minden talpalatnyi földért, a trianoni béke még keserűbb, keményebb lett

volna. Akkor nagyszerű „vörös térképe” a magyarországi nemzetiségi viszonyok feltüntetésével, éppen olyan híressé vált, mint a komáromi tárgyalás „harmonika-térképe”. Szédítő földrajzi és néprajzi tudásával minden ellenfelét a földre gázolta. A felvidéki sávot visszahozó bécsi döntést első sorban nem a politikus, hanem a tudós vívta ki. Kezében a földrajz élő tudomány lett: reális alapja politikának, történelemnek; ugyanakkor döntő küzdelmekben ragyogó fegyvertárs. Ha vele beszélgettél, egyszerre másnak láttad a divatos nagy kérdéseket és problémákat: a tudós kérlelhetetlen egyszerűségével és nyíltságával három mondatban lehántott róluk minden cifra dísz és a dolgok olyan egyszerűekké és átlátszókká váltak! A professzor alaposságát az életbe is belevitte: soha nem szólt hozzá kérdéshez addig, míg át nem tanulmányozta s a mélyére nem látott; akkor azonban jobban értett hozzá, mint a vele foglalkozó szakemberek. Tudományát a nemzete szolgálatába állította és a tudománya magyar értékévé lett.

Nézzétek a **politikust**, aki harcolt Trianonban, gyönyörű küzdelmet vívott Komáromban a Felvidékért, villámgyors intézkedéssel hazahozta Kárpátalját és Wienben hazaverekedte a székelyeket! A világháború s az összeomlás óta kétszer volt kultuszminiszter, kétszer külügyminiszter és kétszer miniszterelnök. Soha nem kereste a magas méltóságot, mindig úgy kellett reá erőszakolni; nem is ragaszkodott soha a hatalomhoz. Magasabbrendű szolgálatot látott benne s egy célja volt: hogy „híven teljesítse kötelességét”. Minden egyes miniszterségéhez nagy történelmi események, vagy kiemelkedő belső reformok fűződnek; mostani, tragikus véget ért miniszterelnöksége két esztendejében valósággal újjá gyúrta át a nemzetet. Fanatikus kitartással követte az ezeréves magyar céljait: „a nemzet lelki egysége, messzenéző, egységes program s hozzá megfelelő életkeret és életrendezés. A jövőért nem lelkesedni kell; arra rá kell nevelni a nemzetet”.

Roppant érdekesek a beszédei, amelyekben gondolatait adagolta. Nem volt szónok és soha nem ambicionálta, hogy ünnepeljék, tapsolják. Szürkén, egyhangúan, szinte unalmasan kezdte; de a második mondata már lelki „vigyázzt!” vezényelt és attól kezdve az ember le nem vette róla a szemét. Egyszerűen, szárazon, de páratlan bőséggel dobálta a lelket megkapó gondolatokat és igazságokat. Nem volt időnk tapsolni egy-egy mély gondolatának, mert már jött a következő és az is valami nagyon komolyat és mélyet hozott. Egy-egy beszéde után az ember nem ordított a gyönyörűségtől, ellenben úgy érezte, hogy belsőleg felfűtötték és hogy tűzön-vízen át akarja azt, amit Teleki Pál akar.

Élete fanatikus nemzetszolgálat. Jelszava a szolgálat és a kötelesség. Nem szavalt róla, de élte, csinálta és példát mutatott. Gondolkodás nélkül hozott áldozatokat a nemzetért, de nagyon csodálkozott volna azon, ha valaki ezért megdicséri. Erdély visszatértekor ősi családi fészket a nemzetnek ajánlotta; olyan egyszerűen és természetesen, hogy senki sem merte ünnepelni érte. Azt nagyon kevesen tudják, hogy amikor két évvel ezelőtt a Kormányzó úr Őfőméltósága felhívására a miniszterelnökséget elvállalta, édesanyjával és feleségével csendes beszélgetés keretében megállapította, hogy ennek a hívásnak engedni kötelesség, bár könnyen lehet, hogy nem fognak élve visszaköltözhetni többé a József-téri kis palotába. Vállalta. És a miniszterelnökség épületéből a temetőbe költözött. Egyszerűen, de tragikusan. Mert első a nemzet szolgálata és a nemzetenél senki nem értékesebb.

Csak ha a tudóst és a politikust megértem és meglátom bennük az ezeréves magyar emberfölkötti alakját, akkor tudom igazán megérteni **Teleki Pált, a cserkészt**. (Szeretni már régen szerettem: azóta, hogy a Cserkészparkban legelőször találkoztam vele.)

Sokak előtt rejtély volt ennek a fölénk magasló nagy embernek nemcsak mély szeretete a cserkészet iránt, hanem az, hogy ő maga is közénk állt, hordta a ruhánkat, élte a törvényünket, végigcsinálta életünk romantikáját éppúgy, mint bajlódásait és küzdelmeit. Kiskaliberű ellenfelek hányszor támadták őt cserkészvólta miatt, a cserkészetet pedig őmiatta! Megmosolyogták, hogy minden táborunkban, előadásunkon, közgyűlésünkön ott van. Gyengeségnek, érthetetlen gyerekes kedvtelésnek könyvelték el, hogy maga is táborozik,

vagy együtt utazik külföldet járó fiú-csoportokkal, hogy jól érzi magát a cserkészek között és mint ezergondú miniszterelnök is mindig talál egy-egy félórát, vagy esetleg órákat arra, hogy megossza velünk a cserkészlélményeket. Fejcsóválva nézték a cserkészuhanóját: elnéző komolykodással emlegették, hogy amikor 1924-ben a Népszövetség a mosszuli kérdést eldöntő hármass bizottságba meghívta, díszegyenruhaként a cserkésziszti ruháját csomagolta be; viszont komoly rosszállással szisszentek fel, amikor 1938-ban a komáromi ünnepi bevonuláson, mint kultuszminiszter cserkésziszti ruhában állt az emelvényen a kormányzó úr mellett.

Külsőségeket láttak, nem értették az embert, a cserkészt. Ők nem látták, mint mi, azokat a páratlanul álló férfi-teljesítményeket, amelyeket a mozgalom keretében véghezvitt. Amikor 1926-ban a Nemzeti Nagytábort a váratlan Duna-áradás miatt lakhatatlanná vált Szűnyog-szigetről két nap alatt áttelepítette a megyeri dombokra. Amikor 1933-ban, fullasztó gazdasági depresszió idején, megrendezte a gödöllői jamboreet, amely nemcsak a cserkészjamboreek történetében áll páratlanul, hanem ugyanakkor óriási idegenforgalmával a magyar gazdasági életre élénkítően hatott s felmérhetetlen értékű nemzeti propagandát jelentett. Ők nem láttak túl a határokon és nem becsülték meg azt az egész nemzetet érintő tiszteletet, hogy a birkenheadi jamboreen a megcsonkított kis Magyarország képviselőjét a kilenc tagú legfőbb cserkészbizottság tagjává választották. Nem értékelték a cserkészteket, nem értékelték Teleki Pál cserkészszakmunkáját sem.

Mi azonban, akik közlőről ismertük s a lelkébe láttunk, komoly tisztelettel becsültük meg a nemzet tanítómesterének a cserkészteket iránti meleg szeretetét. Mi tudtuk azt, hogy az embert 42 éves korában nem kisfiús romantika fogja meg és lelkesíti cserkészsé. Megértettük, hogy ő a mozgalom értékeit valamennyiünkénél tisztábban, mélyebben látja s hogy a válogatott magyar fiúk izig-vérig magyarrá lett lilios mozgalomban a nemzet jövője szempontjából egészen különleges nagy ígéretet lát. Hiszen ő mindenben a magyarság javát kereste; fanatikus szeretettel karolt fel mindent, amit a magyarság jövője érdekében értékesnek ismert. A mi gárdánkkal akkor találkozott igazán először, amikor 1922-ben mint főcserkész, a kormányzó úr megbízása alapján felelősséggel állt élére az új fiútípust kidolgozó magyar cserkészteketnek. Az ő nagytávlatú nemzetmentő programjában a magyar fiú a főhelyen állott; hiszen hiába hoz a férfinemzedék óriási teljesítményeket, hiába állít új vágányra mindent, ha a rövidnadrágos fiúk és az élet kapuján dörömbölő ifjak nem folytatják a munkáját és nem valósítják meg nagy álmait. **A cserkészfiúkban a folytatást látta:** a jövőt tovább építő nemzedéket; ezért állt élükre. Azután szokott alaposágával belemélyedt a pedagógiánkba, meglátta a tíz törvény erejét, a cselekedtető nevelés szédítő lehetőségeit, az önkéntes munkavállalás távlatait, látta az egészséges élet embert formáló hatását, látott maga mellett felnőni nagyszerű jellemeket; – és pártfogója, vezérlője lett a cserkészteketnek, mert jövőt formáló magyar értéket tudta. Ha csalódott volna benne, akkor Teleki Pálnak egyetlen percnyi ideje nem lett volna többé a cserkészteket számára. Mert a Teleki Pálok nem érnek rá játszani: azoknak a cserkészteket is, táborozása is, fiúk között töltött kedves órái is mind, mind szolgálat: nemzetüknek és hazájuknak fanatikus, szent szolgálata.

Találkoztatok vele a cserkészösvényeken? Emlékeztek, milyen meleg fény csillogott a szemében, ha a fiúkat nézte, vagy ha a férfiakkal róluk tanácskozott? Emlékeztek, hogy ihletett, lelkesített bennünket is az a belőle sugárzó vitális erő a legsablonosabb munkáinkban is? Emlékeztek az őrsvetetői táborok meleg családias hangulatára, amikor megjelent köztetek, mint édesapa a fiai között és egészen hozzánk tartozónak éreztétek? Van-e emléketek személyes találkozásról, vagy hozzá fűződő cserkészlélményről? Kegyelettel, szeretettel őriztétek, mert igazi cserkészhez kapcsol benneteket, s olyan emberebb-emberhez, magyar óriáshoz, amilyent századonként ha egy-kettőt ad az Úristen egy-egy nemzetnek ajándékol.

A temetésén felvonultak a cserkészzászlók. Végig az utakon sorfalat álltak a fiúk. Láttam kemény cserkészférfit, aki végigsírta a beszentelés szertartását. A koporsója sírba tételénél minden szemben könny volt. A gyászmiséjén néma áhítattal imádkozott az egész templom. Nagy embert veszítettünk, akit nemcsak megcsodáltunk és követtünk, de szerettünk, szívből szerettünk is mindnyájan. Gyerekszívnek, férfiszívnek egyformán fáj a veszteség, amelyet az a fekete koporsó jelent minden magyaroknak.

Tisztelegtetek, amikor elvonult elöttetek. Cserkésztestvérek, el ne felejtsétek, hogy **Teleki Pál emléke előtt életünk végéig mindig is tisztelegve fogunk megállni**. Halálának tragikus volta komor színekkel még jobban aláfesti nagyságát. Ó, a magyar történelem mutat nekünk megdöbbentő, nagy elmúlásokat! Mi láttuk meghalni Dugovics Tituszt, Zrínyit, Fráter Györgyöt, Széchenyit. Mi tudjuk, hogy Teleki nem az utolsó tragikus halottja a sok vihart állt nemzet történelmének! Mi tudjuk, hogy a Széchenyiek, Teleki Pálok nem dobják el ép elmével az életet. Aki egész életén át mindig a hazáját szolgálta, halálával is nagy szolgálatot tesz: áldozatos, utolsó szolgálatot. Életében igyekezett mindenét a hazájának adni; – halálában igazán odaadta mindenét. A sírjára tisztelgő márvány cserkész szobrát állítanám: évszázadok múlva is tisztelegjen emléke előtt.

Szent örökségképpen rátok hagyta, magyar fiúk, élete példáját, emberi nagyságának nemesítő emlékét s a nemzet áldozatos szolgálatának nagy gondolatát. És rátok hagyta az új cserkészjelszót, amelyet munkával, problémákkal, magyar aggódással gyötört agyával ő maga termelt ki és ajándékolni akart adni az újjászülető magyar cserkésznek számára: **„Kötelességet keressék!”** A régi „légy résen!” jelszót tegyétek el emlékeitek közé és helyébe írjátok a Kerepesi-úti temető magános sírdombja alatt pihenő nagy halott üzente jelszót a szívetekbe: „Kötelességet keressék!” A Teleki nyomában járó új magyar cserkészlet mindenben és mindenütt a Kötelességet keresi, és fanatikus, mindent áldozó kötelességteljesítéssel egyre jobban, igazabban szolgálja nemzetét, hazáját...

Cserkésztestvérek, kit jöttetek tisztelegve megcsodálni, meggyászolni, elsíratni? Prófétát-e? Mondom nektek, prófétánál is többet: az ezeréves örök magyart, aki nem halt meg, nem halhat meg, mert egyes nagy magyarokban megtestesül, s ha ők az Úr Istenhez hazatérnek, akkor él tovább mindazok lelkében, akik az eltávozott nagy embernek nyomdokain járnak.

A magyar cserkészlet tiszteleg, és fanatikus kötelességteljesítéssel indul tovább azon az úton, amelyet Teleki Pál emberfölötti alakja mutat ma is a jövőt vívó nemzedék számára!

Emlékbeszéd gróf Teleki Pálról – 1941. április 26.

Kedves Cserkésztestvéreim!

Behúzták már a gyászlobogókat; eltűnt a cserkészkabát karjáról a gyászszalag és a jelvényekről a fekete kokárda. Azóta nemzeti zászlódísszel Bácska hazatértét ünnepeltük. Kint a Kerepesi-temetőben a frissen hantolt sír koszorú-tornya alatt a rögök közül előbújt az első tavaszi fűszálak. Az élet fut tovább és a történelem előregördül; – a sírokon zöld fűréteg, aztán majd avar, aztán majd feledés. Új események épülnek a régiek fölé, a múlt lépésről-lépésre visszavonul és új nevek mögött feledésbe merülnek a régiek.

Ma itt gyűlésre jöttek össze azok, akik nem felejtenek.

A cserkészférfiak Teleki Pálra emlékeznek.

Valaki elment. – Valaki, akit nagyon szerettünk; valaki, aki egészen a mienk volt; valaki, akire mindig felnéztünk s akiről csak most tudjuk igazán, hogy mennyire mindenben mindenünk volt.

Valaki elment a magyar életből, – és űr tátong utána, és nem fogja többé pótolni senki.

Valaki elment a cserkészéletből, – és a helye üresen maradt és senki azt többé el nem foglalhatja *Nem lesz többé tiszteletbeli főcserkészünk, mert nincs többé Teleki Pálunk.*

A miniszterelnök helyébe az utódja lép; a tudóst új tudósok követik; a férfiak nyomában új férfiak nőnek; a politikusok munkáját folytatják új politikusok; a cserkész elmegy és a helyén új cserkészek állnak. De *a Széchenyi Istvánokból, a Teleki Pálokból csak egy van; azokat, ha elhívja az Úr, nem pótolja senki.*

Járom a régi utakat és minduntalan megsajdul a szívem, mert mindenütt vele kapcsolatosak az emlékek. Itt táboroztunk; – ott vitorlázó gépeket avattunk; – amott hadijátékot néztünk végig; – itt is együtt voltunk, ott is közöttünk volt! Látogatom a barátaimat: ennél is, annál is hányszor együtt ültünk vele szűk baráti körben és a cserkészlet megújulásáról beszélgettünk bizalmas-komolyan! Hallgatom a miniszterelnök beszédét; – nem Teleki mondja!... Szentistváni gondolatról, magyar hivatásról, nemzetszolgálatról hallok előadást; – nem az ő szava, nem az ő stílusa!... Cserkészörömök intenek felénk; – hiányzik közülünk, hiszen úgy tudott velünk örülni! – Nehéz gondban hajlunk cserkészproblémák fölé; – hiába várjuk, hogy belép az ajtón, közénk telepszik, világító szemmel ránk tekint és két mondattal megoldja a kérdést... Az az érzésem, mint amikor meghalt az édesapám, vagy amikor eltemettük régi kedves tanítómesterem! Ember gyászol embert!

Valaki elment. Valami kiesett az életemből...

Együtt vagyunk most emlékező gyűlésen cserkészférfiak, akik nem felejtenek.

Kegyeletes emlékezéssel idézzük alakját. Úgy, ahogyan nem régen még közöttünk volt.

Láttuk őt a csúcson, legmagasabb polcon, országot dirigálva. Mennyire ember volt, természetes ember! – Láttuk gondban, életre-halálra nehéz küzdelemben. Mennyire férfi volt, talpig férfi! – Láttuk politikai nagy csatában: éles párharcban egyes ellenfelekkel, vagy állva a tömeg támadását. Mennyire úr volt, magyar úr! – Láttuk dilemmában, súlyos döntések előtt, amikor felelősség nyomta a vállát és oly nehéz volt határozni. Mennyire cserkész volt, ízig-vérig cserkész! – Láttuk tudósak, politikusnak, diplomatának. Mennyire magyar volt, mindnyájunknál igazabb magyar! – Láttuk baráti körben, máskor fiúk között, máskor a szegények kunyhóinál. Mennyire ő-maga volt, mindig méltó önmagához! – Láttuk imádkozni. Mennyire igazán katolikus volt!

Emberebb embernek ismertük és magyarabb magyarnak!

Ti elhiszitek, hogy ez az ember összeroppant?

Elhiszitek, hogy Teleki Pál, tiszteletbeli főcserkész, a mi cserkésztestvérünk világos fejjel önként a halálba ment?

Elhiszitek, hogy aki egy nemzetnek ereje és, támasza lett, aki mindannyiunkat végsőkéig kitartó nemzetszolgálatra nevelt, aki minden magyarok bizalmát önmagán keresztül a jövő felé s az Isten felé fordította, akire úgy néztünk, mint a végvárak éjszakáján az álmukból felriadók a bástyán álló őrre néznek s a történelem minden fordulatánál, felénk közelgő viharfelhők alatt nyugodtan végeztük a hétköznapi munkánkat, mert tudtuk: Teleki örökös; – hogy ez a bölcs és kemény ember a nemzet egy nehéz órájában eldobja az életét és félreáll, sorsára bízva mindent, ami az ő erejére és bölcsességére támaszkodott?

Elhiszitek, hogy a nemzet tanítómestere utolsó leckéül az öngyilkosság fejezetét adta fel nekünk?

Testvéreim, *a Széchenyiek, a Teleki Pálok ép elmével nem lesznek öngyilkosok!*

Halála körül legenda fonódik. Fűzöm, fűzöm a legendát a lelkem legmélyén, amikor szent meggyőződéssel hiszem, hogy szentgyónását elvégezve, szentáldozásra készülve, megigazultan került az Úr ítélőszéke elé és küzdelmes, hősi élete végén az örök boldogságot nyitja meg számára az Isten!

S amint a fiúknak mondtam, újra megismétlem: Teleki Pál alakja előtt a magyar cserkészek mindig tisztelegve állnak, mert a cserkészbecsületén folt nem esett!

Áldozatos élet végén halál-áldozat.

Sírházhoz a cserkészek zarándokútja vezet. *Oda megyünk majd fogadalmat újírtani. Odavisszük újoncainkat fogadalmat tenni.*

Az a sír sugárzó erőközpontja lesz a magyar ifjúságnak!

Ne mondjátok, hogy a sírok némák! Teleki Pál sírjának lelket fogó szava van; cserkészférfiaknak mond súlyos mondatokat.

Nem érünk rá borongás gyászban hosszan állni, sírkeresztre támaszkodva jóbarátot, tanítómestert fájó szívvel elsíratni. Az élet meg nem áll, a történelem meg nem áll! Új kötelesség vár reánk, fölénk tornyosodik mindennél nagyobb új felelősség!

Cserkésztestvérek! *Mi vagyunk Teleki Pál örökösei!*

Akiket barátainak nevezett, akik hozzá legközelebb álltak, akik előtt megnyitotta lelkét, hogy rájuk sugározza gondolatait, akikkel két évtizeden át együtt dolgozott: a cserkészek kell, hogy folytassák félbeszakadt munkáját, építsék, amit ő építeni kezdett, és nemzetnevelő nagy terveit valósággá váltsák!

Tudtok-e annyira *messzenézők* lenni, mint Teleki Pál volt? Megtanultátok-e, hogy minden munkánk ne a jelent, de a messze jövőt nézze?

A földrajz tudósa, a világhírű geológus megszokta azt, hogy nem években, nem is századokban, de évezredekben gondolkodik. Egy lépés a múltba: és honszerző Árpádnál járt és Szent István királynál; elhozta onnan a szentistváni birodalmi gondolatot s a nemzet lelkébe egyre kalapálta; minden beszédében, minden előadásában újra emlegette, mint a tanítómester, aki azt akarja, hogy a gyerekek valamit nagyon jól megtanuljanak. – Egy lépés a jövőbe: s minden erejével az újabb ezredévet gyúrta, alapozta; – hogy hitt benne, és hogy akarta, hogy mi is az ő hitével higgyük! Magyar felelősség, magyar hivatástudat a szikla-alapok; ezekre épül minden reform és minden terv. Hogyan szuggerálta belénk, fiúnevelőkbe, ezt a süveget a szembe húzó, vihartálló pusztai magyaroktól eltanult messzenézést, jövőbe meredést! Hányszor tanított rá, hogy a magyar jövő rövid nadrágban szaladgál és csomót köt és sátrat épít: *hogy a fiúk a minden, akiknek feladata lesz a megnagyobbodott Magyarországot egységesnek, magyarnak megtartaniuk és minden tervet, újító gondolatot megvalósítaniok!* Emlékeztek, hányszor mondta, a parlamentben is elmondta, hogy „*az év termelési időszak, a generáció emberi valóság!*” Egy nemzedékkel előttünk járt, egy ezredévvél előttünk gondolkodott! Testvérek, átvettétek-e örökségül tőle ezt a jövőbe néző messzelátást, nehéz időkben szebb jövőért dolgozást?...

Tudtok-e annyira *magyarok* lenni, mini Teleki Pál volt, a legmagyarabb magyar? Megtanultátok-e, hogy ezeréves nemzetnek része vagyunk és nem tudhatunk másképp, mint magyarul gondolkodni?

Több országot bejárt, több idegen népet ismert, mint akármelyikünk. És minden külföldi úttjáról még mélyebb, igazabb magyarként jött vissza. Tőle tanultuk, hogy az angol angolul kell gondolkodjék, a német németül, a japán japáni módon, de a magyar is tanuljon meg magyarul gondolkodni. Tőle tanultuk, hogy egész nemzeti életünkben nem vezethet németbarátság, vagy olaszbarátság, vagy angolbarátság, hanem csak őszinte magyarbarátság vezethet. – Ő tanított meg rá, hogy magyarnak lenni annyit tesz, mint életben-halálban egyé lenni a nemzetünkkel; gyökeret verni a magyar történelembe és tudatosan folytatni magunkban ezt a történelmet; magyar kultúrával telítődni és a magyar kultúrára építeni világműveltséget és tudatosan munkásaivá lenni a magyar kultúrának; beleöltözködni ezeréves magyar értékekbe, hogy bennünk éljen tovább a magyarság lelke; életünk céljának látni a magyar célokat s a férfi minden erejével azok valószínűsítésére törekedni. Magyar legyen az összetartásunk, a társadalmi tagozódásunk, a szocializmusunk, a bel- és külpolitikánk; ezeréves magyar törekvések és tradíciók életre keljenek; magyar legyen a modern világban elhelyezkedésünk, magyar a reformtörekvésünk, magyar a munkánk, az álmunk, a szórakozásunk, a családi életünk és a magánéletünk, mert *semmi nem vonható ki a nemzethez tartozás gyönyörű ténye alól!* – Emlékeztek, hányszor hangoztatta, hogy a magyarság ázsiai, tehát minden ittenitől különböző, és mégis tudatosan európai, mert beleilleszkedik Európába és küldetéssel érkezett ezer évvel ezelőtt és hivatása van ma is Európában! Emlékeztek, hányszor mondta, hogy a háború után hozzánk jönnek majd a kontinens népei, hogy megtanulják tőlünk a nemzetiségi kérdés megoldását, úgy, ahogyan a szentistváni gondolat jegyében magyar módon ezer éven át megoldottuk? Hogyan gyúrta lelkünkbe a magyar öntudatot, mert akkor vagyunk érték a népek közösségében, ha sajátosan magyarok maradunk és az bennünk az érték, ami bennünk sajátosan magyar!

Testvéreim, *a Teleki-féle mély magyarságtudatot és annak egész dinamikáját mi örököltük, mi, cserkészek!* Bennünk kell, hogy tovább éljen és fejlődjék, rajtuk keresztül sugározzon szét az ifjúságra s az ifjúságon át a társadalomra és diffúzív erővel minden lélekbe beleszívódjék és éljen és éltesse mai és jövő nemzedéket és alapozzon újabb ezerévet!

Tudunk-e majd Teleki módjára igazán magyarok lenni, igazi magyarokat nevelni? Átvettük-e tőle az igazi magyar öntudatot?...

Harmadik nagy örökségünk a *kötelességtudat* és a *szolgálat* fenséges gondolata.

Márványba faragni, szoborba mintázni, történetbe írni lehel-e szebben a második törvényt: „A cserkész híven teljesíti kötelességét.”, mint ahogyan Teleki Pál életében, egyéniségében megtestesítette? Szolgálat az élet mindhalálig: a családi otthonnak, a magasabb ideáloknak, a nemzetnek és rajtuk keresztül az Istennek szolgálata! Nem magamé az élelem, hanem Azé, aki teremtette, és azoké, amiknek szolgálatára teremtette. Lehet meggyűrődni, lehet kifáradni, lehet összetörni, menetelés közben holtan összerogyni, de nem lehet megállni és pihenni akkor, ha hív a kötelesség és munkára küld a szolgálat parancsa! Nézzétek Telekit: a tudós, a politikus, a cserkész, a férfi, a férj és az édesapa: mind feloldódott egyetlen fanatikus, mindent adó szolgálatban, ahogyan ez a nagy ember a nemzetét és hazáját szolgálta. Felelősséggel szolgálatot vállalni, és belepusztulni, de meg nem állni ő tanított bennünket!

Cserkésztestvérek, el ne felejtsetek az új cserkészszejtőt, amelyet a halála után örökségbe kaptok tőle. Legutolsó összejövetelelünk volt bizalmas baráti körben, a magyar cserkészet egészséges megújulásáról beszélgettünk, amikor kimondta: legyen *az új cserkészszejtő: Kötelességet keresünk!* Nem parancsra várunk, nem parancsot teljesítünk, hanem mindig túl azon, ami muszáj, keressük a többet, a pluszenergiával teljesített, az önként vállalt több-

kötelességet! Emlékszem arra a percre, amint ezt kimondta: felrémlt bennem azonnal az új tempó, az új ütem, amint először az elit-ifjúság, aztán az egész ifjúság, aztán a magyar társadalom megindul a Teleki Pál dobantására és túl a sablonon, túl a hivataloson és a hétköznapin, túl a parancson és túl a muszájon keresi a több-kötelességet, mert van fölös energiája és mert azt is a nemzet életébe akarja kapcsolni! Megérintett az emberebb-emberek lehelete; míg a régi cserkészjelszó szerint csak „résen állt” a régi Ember, az új jelszó az Emberebb-embert küldi nagyobbstílusú teljesítményekre!

Tudunk-e majd szolgálatban, kötelességteljesítésben olyan nagyok lenni, mint amilyenek Teleki Pál megálmodott minket?...

Negyedik nagy örökségünk maga a *magyar cserkészlet*. De a cserkészlet úgy, ahogyan Teleki Pál látta! Mert ő romantikán, játékon, egészséges életen és újszerű fiúnevelésen túl nagyon mélyre nézett, s a mozgalom mélyén olyan magyar értékeket látott meg, amelyekről mi magunk nem is álmodtunk. Nem a fiú mágneses ereje vonzotta őt, nem is a professzor nevelni-készsége, fokozottan nem a megkívánt romantika és végképpen nem a politikus törekvése, hogy ifjúsági táborot biztosítson magának. Nem játszani jött és nem sátorban lakni. A cserkészlet mélyén a magyar jövő ígéretét látta új színekben és érett férfifejjel ezért állott be közénk. Emlékeztek a költségvetési nagy beszédének feledhetetlen mondatára: „... *nem azért lettem miniszterelnök vagy kultuszminiszter, mert cserkész voltam annakidején...*

Ellenkezőleg: azért lettem cserkész, mert előtte miniszterelnök voltam és mint ilyen, felismertem az értékét az államvezetés szempontjából!”

A cserkészletben három motívumot becsült elsősorban: az önkéntességet, a valláserkölcsi és nemzeti alapot és a több-teljesítményre való aktív törekvést. A cserkészletben a magyar nemzet hatalmas reservoir-ját látta, amelyből mindig meríthet, ha a szükség úgy kívánja. Segítőnek, tartalékok termelőnek és halmozónak nézte a mozgalmat, amely kiáll és segít és ad, ha kell, aztán megint bezárkózik és folytatja játékos munkáját a fiúkkal.

Az összeomlás után a hadsereg sátrait, felszerelését éppúgy mi mentettük az elkobzástól, mint ahogyan mi őriztük a magyar katonás szellemet az elporosodástól. Az elmúlt évtizedekben az iskolának, nevelésnek egy egészen új, dinamikus pedagógiával megbecsülhetetlen értékeket adtunk: ma minden ifjúsági mozgalom abból él, amit a cserkészeitől kapott. Ma adunk a leventének intelligens vezetőgárdát, mert ma ez a nemzet igénye velünk szemben. És öt vagy tíz vagy több év múlva ki tudja, hol lesz majd szükség reánk és a mozgalomban kitermelt értékes erőtartalékokra! A mi utunk nem a hadsereg útja, nem a levente útja, nem az iskola vagy az otthon vagy a társadalom útja, hanem önálló cserkészösvény; és mégis hadseregnek, leventének, iskolának, otthonnak és társadalomnak egyformán szolgálunk és mindig adni, adni igyekszünk. Mert a mi utunk az emberebb emberek és magyarabb magyarok útja. És a magyar cserkészlet – Teleki Pál szavait idézem – az a faiskola, ahová mindenki eljön csemetefát kérni s az egyik gyümölcsfát visz, a másik díszcserjét, a harmadik tölgyfát, a negyedik erdőt telepít...

Ezeken a mély meglátásokon át tanultuk magunk is a cserkészletet jobban megbecsülni, igazabban értékelni. De ezeken keresztül láttuk meg igazán azt a roppant felelősséget, amely a Teleki Pál-féle magyar cserkészmozgalom vezetőinek vállán nyugszik. Felelősek vagyunk a magyar jövőért, mert kezünkben tartjuk, mi bontjuk és formáljuk a magyar jövőt!

Testvéreim, tudunk majd olyan igazán mélyen, szentül és magyarul cserkésznek lenni, ahogyan Teleki Pál álmodta meg a cserkészletet?...

Cserkésztestvérek! *Gyönyörű és szent örökség az, amelyet gróf Teleki Pál reánk, magyar cserkészre hagyott. Az a koszorúkkal tetézett sír, amely sarokkőnek tétetett ott künn a temetőben, némasága mellett hangos szóval kiált felénk: Cserkészek, a nagy ember örökségére méltóak legyetek! Ti vagytok a folytatás: a felvetett gondolatok megvalósítói, a megkezdett munkák továbbépítői; bennetek él tovább Teleki Pál szelleme, álma és energiája;*

tietek a siker eszköze: a válogatott magyar ifjúság! Imádkozzatok és menjetek folytatni az ő munkáját!

Cserkésztestvérek, Teleki Pál gróf örökösei, férfiak, akik nem felejtenek! Még egyszer merítsük meg lelkünket a gyászban. Még egyszer boruljon ránk a fájó emlékezés, egyszer még zuhogjon végig lelkünkön az árvaság szomorú tudata és sajduljon meg a szív még egy utolsó bánat-kondulással. Felállunk majd és egy percig néma imádságban minden cserkészlélek az Istent keresse! Azután nem érünk rá gyászolni többé: vár az élet és vár a munka, vár az örökség és vár a kötelesség; menni kell, megfeszülni, jövőt vívni, kötelességet keresni úgy, amint Teleki Páltól, a cserkésztől tanultuk!